

Уводне напомене

Сматра се да је вредновање најзаосталије ткиво савременог образовања. Вредовање не прати сваки корак дечије активности, када је реч о ученицима. Не прати одвијање свих видова педагошког рада школе као целине. Вредновање се темељи на планирању педагошког рада школе. Оно чини основу вредновања не само постигнућа ученика већ и реализације циљева и задатака утврђених годишњим програмом рада школе. Комплексно планирање чини основу за комплексно вредновање. Потребно је вредновати не само резултате већ и процес долажења до тих резултата. Нужно је вредновати не само ученике већ и све учеснике (наставнике и др.) у реализацији васпитно-образовних задатака школе. Сем наставе потребно је вредновати и друге видове рада у школи (слободно време, додатни рад и др.). Неопходно је вредновати не само знање већ и друге вредности развоја ученика (навике, потребе, интересовања и слично).

Вредновање мора у већем степену бити и на нивоу самовредновања. Појединац треба кроз процес самовредновања да гради критерије којима сагледава и вреднује свој рад и развој. Основна функција вредновања јесте унапређивање рада ученика и других учесника у васпитно-образовном раду.

Сваки рад као и педагошки има своје вредности. Све што има своје вредности треба вредновати како би унапређивали квалитет одвијања процеса и квалитет исхода тих активности.

Седамдесетих и осамдесетих година прошлог века (бивша Југославија) поједини регионални педагошки заводи, републички заводи и институти чинили су значајне напоре у разради методологије и изради инструментарија за вредновање рада школа и посебно вредновање постигнућа ученика. О томе су објављене и бројне студије, монографије и одбрањене докторске дисертације. Након тога, посебно у ратно време, а и после све до пре неколико година, наступио је период стагнације.

Последње 2-3 године учињени су значајни напори да се поново, не само реафирмише систем евалуације, већ да се оно боље стручно и научно утемељи. Појавом Приручника за самовредновање и вредновање рада школе у Србији учињен је значајан корак да се покрену колективи школа да овом питању посвете значајнију пажњу.

У Приручнику су дата веома јасна и концизна упутства како вредновати рад школа. Утврђене су кључне области у оквиру којих треба вршити вредновање: 1) Школски програм и годишњи програм рада, 2) Настава и учење, 3) Постигнућа ученика, 4) Подршка ученицима, 5) Етос, 6) Ресурси, 7) Руковођење, организација и обезбеђивање квалитета.

Утврђена концепција вредновања изложена је у поменутом Приручнику, који је издало Министарство просвете и спорта Републике Србије и Бритисх Цоунсил. Приручник су сачинили стручњаци Министарства просвете и Завод за унапређивање васпитања и образовања Републике Србије (26 аутора). Концепција вредновања је проверавана у оквиру пилот пројекта (прва и друга фаза) реализованих у око 100 основних и средњих школа.

Школе могу вредновање и самовредновање свога рада остваривати у оквиру свих 7 области или изабрати неку од ових области из које желе да врше студиозније

планирање и на њему утемељено самовредновање и вредновање остварених резултата.

На крају планског периода вредновања обавља се сумирање резултата. Анализу остварених резултата врши стручни тим школе који је на почетку примене акционог плана вредновања изабран.

Приказаћемо један могући модел акционог плана вредновања и извештај који треба сачинити након протеклог периода примене акционог плана самовредновања. У прилогу ћемо навести садржаје и профил документације – инструментарија за самоевалуацију садржаног у Приручнику који школе могу, по свом нахођењу, дорађивати или у целини сачинити нове.

Ове области су биле предмет самоевалуације школе „Бановић Страхиња“ из Београда. У моделу извештаја изостављена су имена стручног тима а у акционом плану имена носилаца.